

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2007/182

BETREFT: Secundair onderwijs: Sancties bij reisafspraken.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 25.10.2007

1.2 Verzoeker

Leerkracht.

1.3 CZB

- Een brief werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 25 oktober 2007.
- Bij brief van 26 oktober 2007 werden verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Aan de deelnemende leerlingen van een reis naar Parijs wordt gevraagd een aantal afspraken te respecteren. Bij niet naleven van twee van deze afspraken, wordt er een “boete” opgelegd aan de overtredende leerling. De bindende afspraken zijn:

- “1. Ik verklaar me correct te gedragen gedurende de volledige duur van de reis en alle gemaakte afspraken te respecteren.
2. Ik verklaar gedurende deze reis niet te roken en geen alcohol te drinken noch enig ander opwekkend middel te gebruiken. Ik weet dat alle hier vermelde goederen in beslag worden genomen door de leerkrachten.
3. Ik verklaar in het hotel uiterlijk om 23.30u in mijn hotelkamer te zijn en er te blijven tot aan het ontbijt.
4. Ik ga akkoord met het onmiddellijk betalen van een solidariteitsbijdrage van 10 euro per inbreuk op de afspraken 2 en 3. Ik weet dat deze som door de leerkrachten vrij kan gebruikt worden voor een goed doel.”

Ter voorbereiding van de volgende Parijsreis, wilden de leerkrachten ook het standpunt kennen van de schoolraad omtrent deze boetes. De oudergeleding bepaalde een standpunt dat in het verslag van de schoolraad terug te vinden is. Een gezamenlijk besluit van de schoolraad kwam er voorlopig niet, omdat noch het boetesysteem noch de voorstellen van de oudergeleding leidden tot een consensus.

Daarom wil verzoeker het advies van de Commissie zorgvuldig bestuur vernemen:

- a) of het innen van een “boete” kan, wetende welke de uiteindelijke bestemming ervan is;
- b) of een begeleidende leerkracht verplicht is een gestrafte leerling te begeleiden naar huis;
- c) of een gestrafte leerling op basis van het niet respecteren van gemaakte afspraken, zomaar naar huis kan gestuurd worden;
- d) indien ja voor b) en/of c), wie uiteindelijk opdraait voor de transportkosten van leerkracht en leerling, en door wie die kosten op het ogenblik van het terugsturen moeten betaald worden.

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

5 november 2007, 13u.45

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Francis Deryckere, Etienne Becuwe, Bengt Verbeeck.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind,

beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13. In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

In eerste instantie herhaalt de Commissie zorgvuldig bestuur haar opmerking dat meerdaagse buitenlandse reizen (toerisme, cultuur, muziek) niet noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen. Het is daarentegen een opdracht van de lokale onderwijsgemeenschap om leren en opvoeden zo weinig mogelijk financieel te belasten met dure activiteiten.

De organisatie van een meerdaagse buitenlandse schoolreis brengt een aantal praktische afspraken mee die tot de bevoegdheid horen van de lokale onderwijsgemeenschap (schoolraad) en onder de volledige verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Of een leerling naar huis gestuurd wordt, al of niet begeleid, dient in de schoolraad met ouders, personeel, leerlingen en directie afgesproken te worden. Het behoort niet tot de bevoegdheid van de Commissie zorgvuldig bestuur om hiervoor in de plaats te treden van de lokale participatie.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt wel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten dient reëel te zijn, in overeenstemming met enerzijds de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds de goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De Commissie herneemt haar standpunt (CZB/V/KSO/2005/87 van 14 februari 2005) dat een boete voor een niet nagekomen verplichting of afspraak onaanvaardbaar is omdat er geen kost ten laste is van de school.

De onderwijsregelgeving voorziet verder dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de schoolraad. Ouders, personeel en school kunnen in de schoolraad bespreken of bepaalde schooluitgaven wenselijk zijn (schoolreis) en of een bepaalde schoolbijdrage correct is (kost schoolreis, kost vervroegde terugkeer). Rekening houdende met de bij decreet vastgelegde bevoegdheden van de schoolraad geeft de Commissie zorgvuldig bestuur voorrang aan het proces van participatie. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders schriftelijk, duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen. De ouders moeten voor de start van het schooljaar een schriftelijk overzicht hebben van de kosten voor het betrokken schooljaar.

Dit betekent dat de kosten van de schoolreis zelf en eventueel de kost voor het terugzenden van leerlingen, vermeld staan in het schoolreglement.

Brussel, 5 november 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter